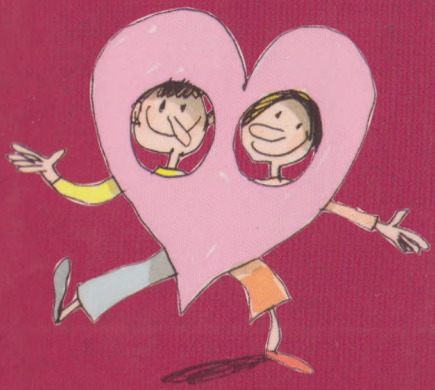
ÇITIR ÇITIR FELSEFE

5. BASKI

Brigitte Labbé - Michel Puech

AŞK VE DOSTLUK

Resimleyen: Jacques Azam

günışığı kitaplığı

ÇITIR ÇITIR FELSEFE

Hayatı anlatan kitaplar

Dünya çocukları bu diziyi okuyor! Yaşamı ve dünyanın işleyişini anlamaya çalışan çocuklara, temel kavramları, doğru sorular sorarak düşündüren dizi, gerçek yaşamdan pek çok renkli örnekle dolu. Çocuklar, öğretmenler ve anne babalar, her kitapta farklı bir kavram üzerine birlikte düşünüyorlar, birlikte konuşuyorlar.

AŞK VE DOSTLUK

Biri, "Seni seviyorum," dediğinde, gerçekten öyle hissettiğinden nasıl emin olabiliriz? Kimsede sözcüklerin doğruluğunu ölçen bir makine, itiraf edilen aşkın içtenliğini tartan bir alet yoktur! Ancak gayet iyi ölçülebilen bir şey vardır: Davranışların içtenliği. Sırf bir dostu görmek uğruna yapılan tren yolculuğu, bir hastanın başında günlerce beklemek, arkadaşına en güzel elbiseni ödünç vermek... İşte, gerçek ve içten hareketler.

Dizinin yirmi birinci kitabı, sevginin iki farklı biçimi olan "aşk" ve "dostluk" üzerine tartışıyor.

günışığı kitaplığı

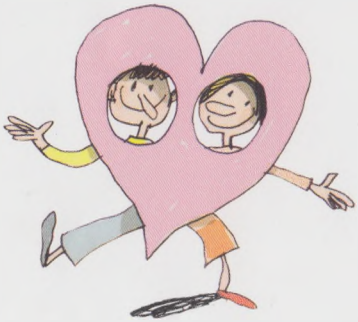
THG 0669837 BRN

ISBN: 978-605-4603-
9 786054 60313

ÇITIR ÇITIR FELSEFE

Brigitte **Labbé** - Michel **Puech**

AŞK VE DOSTLUK

Resimleyen: **Jacques Azam**
Türkçesi: **Azade Aslan**

günışığı kitaplığı

İÇİNDEKİLER

Duygu banyosu 3
Küçük bir bilmece 4
Hiçbir şey istememek 5
Her şeyi istemek 7
Taylan'ın kanatları 8
Ben normal miyim? 9
Hikâye güzel olsun diye... 12
Örgü örmek 13
Şifreyi biliyor musun? 15
Sen ne dersen de! 17
Tolga'ya tuzak 19
Rol yapmayı kes! 21
Nesneler mi, insanlar mı? 22
Etkilenmedim! 23
Bunu yapan ben miyim? 25
Sevgi biberonları 27
Aşk krizleri mi? Hayır! 28
Ayna ayna, söyle bana... 31
Zırrrrrrrrrrrrrr. Zırrrrrrrrrrrrrrr. 32
Çok kötüler! 34
Ben kimim? 36
Peki, ya kendi kendimleyken ben kimim? ... 37
Kendini sevmek 38

Duygu banyosu

Osman, oyuncak ayısını kucaklıyor. Onu yanaklarına sürmeye bayılıyor, ayıcık yumuşacık. Maya, marangoz atölyesinde ahşap sandalyeler, raflar, masalar yapıyor. Ahşaba dokunmayı, ağacın kokusunu, bu malzemeyle çalışmayı seviyor. Jale, sıcacık köpüklü banyoya kendini attığında, mutluluktan uçuyor!

Osman'ın, Maya'nın ve Jale'nin duyguları, dokundukları şeylerden geliyor: Bir ayıcık, ahşap, sıcak su, köpük...

Kumda ya da çimende çıplak ayakla yürüdüğümüzde, yumu-

şacık bir giysiye dokunduğumuzda, çalan bir piyanoyu dinlediğimizde, hepimiz benzer bir keyif duyarız. Bütün bu şeyler bize bazı duygular yaşatır. Oysa, dokunulan nesneler hiçbir şey hissetmez. Duygular, insanlar arasında dolaşır: Murat beni güldürür, neşemi görür, benim neşelenmem onun hoşuna gider; Murat'ın keyiflenmesi beni mutlu eder, benim mutluluğum da onu memnun eder...

İnsanoğlu, gelişimine bu duygu banyosunda başlar ve hepimiz böyle bir duygu alışverişi içinde yaşarız.

Küçük bir bilmece

Doğumdan ölüme, gündüzden geceye, geceden gündüze bizi bu koca duygu banyosuna atan nedir?

Neşeyi, üzüntüyü, keyfi, acıyı, mutluluğu, mutsuzluğu, umudu, umutsuzluğu,

endişeleri, pişmanlıkları, arzuları, huzuru, öfkeyi, sakinliği, gerginliği, gururu, utancı... aynı anda yaşatan şey ne olabilir?

Aşk. Dostluk.

Hiçbir şey istememek

Almiralar taşınacak. Babası yeni bir iş buldu; annesi de yerleşecekleri yeni yerde iş aramayı kabul etti. Bu haberi aldığından beri, Almira perişan. Gözüne uyku girmiyor, sabahları yataktan kalkmak istemiyor, sürekli ağlıyor.

"Yalnızca sana ait kocaman bir odan olacak, artık erkek kardeşin canını sıkamayacak. Bir bahçemiz olacak –Bize ait bir bahçe! Kiraz ağacı bile var! Hem orada, hava buraya göre daha sıcak; ilkbahardan itibaren yemeklerimizi bahçede yiyebiliriz, mangal yapabiliriz, belki de 2-3 yıl sonra bir havuz yaptırmak için yeterince para biriktirmiş bile oluruz."

Almira, uzun zamandır erkek kardeşini odasından postalamanın hayalini kuruyor; çünkü kardeşi eşyalarını karıştırıyor ve ortalığı arapsaçına çeviriyor.

Yine de, Almira bir anda bütün bunlara boş veriyor. Hatta, odayı kardeşine bırakıp, salondaki kanepede yatmaya bile razı. Bahçe de, kiraz ağacı da, mangal da umurunda değil. Havuz bile.

Almira, yeni evin fotoğraflarına bakarken, "Müge ve Defne orada olmadıktan sonra, bütün bunlara sahip olmak neye yarar?" diye düşünüyor. "Hiçbir şeye," diyor kendi kendine.

Almira, anaokulundan beri Müge ve Defne'den hiç ayrılmadı. En iyi iki arkadaşı olmadan, yakında başlayacağı 5. sınıfı nasıl hayal edebilir? Bu dostluk olmadan yaşama düşüncesi, Almira'nın bütün enerjisini boşaltıyor; Almira artık hiçbir şey yapmak istemiyor.

Her şeyi istemek

"Yarın ormanda uzun bir yürüyüş yapmaya gideceğiz, sonra da çevredeki şatoları gezeceğiz. 6'da kalkış, 7'de tekerlek döner."

Erken kalkmak. İki saat arabayla gitmek. Yürüyüş. Geziler... Levin'in nefret ettiği her şey bir arada. Karşı çıkmanın yararı yok; anne ve babasının, programlarını değiştirmeyi de, onu evde bırakmayı da reddedeceklerini biliyor.

"Levin, ablan sınavlarına çalışmak için evde kalacağına göre, arabada bir arkadaşına da yer var."

Levin telefona atlıyor.

Evet! Peter gelebiliyor! Uykuya dalmadan

önce, Levin ertesi günün hayalini kuruyor, her şey harika olacak.

Yarım saniye içinde her şey değişti. Gri görünen bir gün, bayram gününe döndü.

Dostluk, büyülü bir şey! Bizi enerji ve istekle dolduruyor.

Taylan'ın kanatları

"Taylan'ın ne kadar formda olduğunu fark etmişsindir. Görünüşe bakılırsa, yeniden haftada üç kez spor yapmaya karar vermiş. Ona ne oldu merak ediyorum. Haftalardır aylaklık ediyordu, sonra birden, hiç durmadan bir şeyler yapmaya başladı. Onu gömleklerini ütülerken yakaladım, düşün. Az kalsın şak diye bayılıyordum!"

Dahası var: Taylan'ın annesi her şeyi bilmiyor. Taylan yeniden gitar çalışmaya da

niyetli. Çocuk bakıcılığı işi arıyor, para kazanmak istiyor.

"Bana kalırsa bütün bunların açıklaması basit," diyor Taylan'ın babası. "Bizimki âşık olmuş!"

Taylan'ın babası haklı: Taylan âşık! Annesinin anlattıklarını dinleyince, hepimiz aynı şeyi düşündük: Taylan âşık! Taylan, kanatlandığını hissediyor, bütün enerjisi geri gelmiş, her şeye istekli.

Kuşku yok: Aşk, bin bir projeyi gerçekleştirme isteği uyandıran çok güçlü bir motor, dev bir enerji kaynağıdır!

Ben normal miyim?

İkinci ayda ilk gülücük. Sekizinci ayda ilk diş. On dördüncü ayda ilk adımlar...

Mari, "Çocuğunuzun Rehberi"ni okuyor ve paniğe kapılıyor: Kızı dün 15 aylık oldu, ama yürümüyor; şimşek gibi gidiyor, ama dört ayak

üstünde. Mari hemen doktordan randevu alıyor: Kızı normal değil!

Doktor içine su serpiyor, Mari boş yere endişelenmiş: Kızı çok iyi! Mari, bütün bebeklerin aynı hızla büyüdüklerini, çocukların izlemek zorunda oldukları katı kurallar olduğunu sanıyor. Elbette, kızı iki yaşında hâlâ yürümezse, endişe etmesi gerekir. Ama kızı 15 aylıkken yürümüyor diye ânında paniğe kapılması abartılı.

Hepimiz biraz Mari'ye benzemiyor muyuz?

"Düşünsene, Jülyet bir erkekle hiç öpüşmemiş, hiç erkek arkadaşı olmamış!"
Genç Karin ve Polin, Jülyet'in normal olmadığını düşünüyorlar.

Karin ve Polin, belli kurallar olduğunu ve o kurallara uymayanların sorunları olduğunu sanıyorlar.

Kimi zaman, Jülyet de normal olup olmadığını sorguluyor. Arkadaşlarının erkeklerle el ele tutuştuğunu, lise çıkışında öpüştüklerini görüyor. Kendisi bunları yapmıyor.

"Belki de Baran'a evet demeliyim," diye düşünüyor. Jülyet, Baran'ın kendisiyle sevgili olmayı düşlediğini biliyor.

İyi ama, 11 yaşında flört edebileceğine, 14 yaşında dudaktan öpüşme zamanının geldiğine, 18 yaşında cinsel ilişkiye girebileceğine ve 25 yaşından önce evlenmen, 30 yaşından önce çocuklarının olması gerektiğine falan kim karar veriyor?

Yasalar, 17 yaşında skuter, 18 yaşında araba kullanma hakkımız olduğunu; 18 yaşında oy verebileceğimizi ve o yaştan sonra bankada hesap açabileceğimizi söylüyor... Ama hangi yaşta bir sevgili edinmemiz, ne zaman el ele tutuşmamız, dudaktan öpüşmemiz gerektiğini falan söyleyen bir yasa var mı? Hayır. Ama biz kurallar uydurarak içimizi rahatlatıyoruz, çünkü normal olmamaktan, geç kalmaktan korkuyoruz. Bu yüzden, kimi zaman, yalnızca başkalarının bazı şeyleri çoktan

yaptığına inandığımız için, *"Yapmalıyım,"* diye düşünüyoruz.

Hikâye güzel olsun diye...

> "Tamam artık Almira, sakin ol! Öyle bir ağlıyorsun ki, gören de sana, arkadaşlarının öldüğünü söyledik sanır! Müge ve Defne hiçbir yere kaybolmuyor; yazışırsınız, konuşursunuz, tatillerde görüşebilirsiniz..." diyor Almira'nın babası.

Defne ve Müge'nin yok olup gitmeyeceklerini Almira da biliyor. Yine de endişeli. Dostluklarının, onları birbirlerinden ayıracak 500 kilometreye dayanıp dayanamayacağını sorguluyor.

Kaygılanmakta haklı, onu hepimiz anlıyoruz: Tıpkı aşk gibi, dostluk da yalnızca hissettiğimiz duygulardan ibaret değildir. İkisi de, her şey-

den önce birer hikâyedir. İşte bu yüzden, bir aşk "hikâyesi"nden, bir dostluk "hikâyesi"nden söz ederiz. Bunun iyi yazılmış, güzel bir hikâye olması için de, onu birlikte yazmak gerekir. İki kişi, üç kişi, dört kişi, birçok kişi... ama hep birlikte.

Örgü örmek

Dimitri ateşi izlemeye bayılıyor. Kıpkırmızı korlar, odunları okşayan turuncu alevler, kütüklerin çıtırtıları... Dimitri, şöminenin başında saatlerce kalabilir. Ama alevlerin gösterisine kendini öyle kaptırıyor ki, odun eklemeyi unutuyor; ateş çabucak sönüyor. Yazık...

Vedat, Yasemin'in gözünün içine bakıyor. Onu seviyor, onu seviyor, hem de deliler gibi! Bu bankın üstünde onu seyrederek saatlerce oturabilir. Saatlerce, günlerce, yıllarca.

Vedat'ın duyguları, tıpkı Dimitri'nin ateşin önünde hissettiklerine benziyor: Vedat duygularına bakıyor, ama hiçbir şey yapmıyor. Dimitri, ateşi kaybetti... Vedat da aşk hikâyesini kaybetti kaybedecek! Aşk ve dostluk, yalnızca kalbimizin derinlerinde hissettiğimiz duygulardan ibaret değildir.

Lidya, doğada yaptıkları "yeşil ders"ten yeni döndü; anlatacak çok şeyi var.

"En hoşuma gideni, Teo ve Ayla'yla yaptığımız şeydi. Bir ağacın içine kulübe kurup, içeri minderler ve örtüler attık; orada ikindi kahvaltıları düzenledik. Hatta, öğretmenlerimiz bir keresinde gece yarısına kadar orada mum ışığında oturmamıza izin verdiler. Sonra doğa yürüyüşüne çıktık; bir sığınakta, eritilmiş peynir

yedik. Ayla uyku tulumunu unutmuştu, benimkini paylaştık. Her tarafım yara bere içinde kaldı, ama neyse ki Teo'nun yanında yara bandı vardı."

Lidya, Teo ve Ayla, yola çıkmadan önce de arkadaştılar, ama orada, bütün olup bitenlerden, birlikte yaptıkları onca şeyden sonra, dostlukları daha güçlendi.

Duygular önemli, hatta çok önemlidir: Onlar sayesinde ortak projeler hayal edebiliriz, onlar sayesinde başkalarıyla neler yaşayacağımızı düşleyebiliriz. Ama hayalleri yaşatabilmek, onlara emek vermek gerekir. Ortak şeyler yaşandığında, duygular güçlenir; duygular güçlendiğindeyse, başka bir şey daha olur: Duygular ve birlikte gerçekleştirdiğimiz projeler arasındaki bütün bu gelgitler, güzel bir aşk ya da dostluk hikâyesi örer.

Şifreyi biliyor musun?

Lidya, Teo ve Ayla, kulübelerine girebilmek için bir şifre gerektiğine karar verdiler.

Kulaktan kulağa sözcükler fısıldadılar ve en sonunda bir şifre buldular. Ama onlar dışında hiç kimse şifreyi bilme hakkına sahip değil.

"Şimdi de dostluk yemini etmeliyiz," dedi Teo. Üç arkadaş, ellerini üst üste koyup, ölene kadar dost kalmaya ant içtiler.

Her şey, sözcüklerle, sözlerle, mektup alışverişleriyle, sınıfın öbür ucuna gönderilen küçücük bir notla başlar çoğu zaman. Dostluk hikâyesini başlatan bir yemin, aşk hikâyesini başlatan bir itirafla... Sözcüklerin sihirli güçleri vardır, bir hikâyenin başlangıç vuruşunu onlar yapar.

Sözcükler dudaklarımızdan döküldüğünde, kendimizi rahatlamış hissederiz. Sanki bir kafesi açmışız da, duygularımızı yaşatmak için –hatta belki de büyütmek için– onların kanatlanıp döne dolaşa başkalarına ulaşmasına izin vermişiz gibidir.

İşe yarasın ya da yaramasın, hikâye ister 1 saniye, ister 1 ay, 1 yıl ya da ömür boyu sürsün, en azından başlamıştır. Duygular içimize hapsolup daireler çizmeyi bırakmıştır artık.

Sen ne dersen de!

"Piyer bana, en iyi arkadaşı olduğumu söylüyor, ama hiç bizim eve gelmiyor. Hep ben onlara gidiyorum, hasta olduğunda hep ben ona ödevlerini götürüyorum; onu bahçede arayan hep benim, okul çıkışı hep ben onu bekliyorum, hep ben ona atıştırmalıklarımdan veriyorum..."

Ali, Piyer'in ona en ufak bir arkadaşlık işareti bile vermemesinden bıkmış usanmış durumda. *"Olur mu öyle şey, sen benim arkadaşımsın, en iyi arkadaşımsın..."* Yalnızca sözcükler, kuru kuru sözcükler.

Biri, *"Seni seviyorum,"* dediğinde, gerçekten söylediği gibi hissettiğinden nasıl emin olabiliriz? Kimsede sözcüklerin doğruluğunu ölçen bir ya-

lan makinesi, itiraf edilen aşkın içtenliğini tartan bir alet yoktur! Ama gayet iyi ölçülebilen bir şey vardır: Davranışların içtenliği. Yalnızca bir dostu görmek için dört saat tren yolculuğu yapmak, hasta olduğu için günlerce birinin başında beklemek, partiye gidecek arkadaşına en güzel elbiseni ödünç vermek... İşte, gerçek ve içten hareketler.

Pazar günü: "Tamam aşkım, ben her şeyi ayarladım; bu yaz 2 hafta Noe ve Cihan'la tatile çıkacağım. Tırmanış, rafting, dört tekerli motosiklet... coşacağız! Geriye 3 gün tatilim kalacak, onu da seninle geçirmek harika olur, ikimiz baş başa. Organizasyonu sen yapar mısın?" Mete, Lena'yı şefkatle öpüyor.

Salı: "Aa bu arada, cuma günü seni gardan alamayacağım, maç var. Gerçi, duruma göre değişir. Trenin tam varış saatini söyle, maçta uzatma olmazsa gelebilirim belki; gelmeyi çok isterim." Mete, Lena'nın kulağına aşk sözcükleri fısıldıyor.

Perşembe: "Doğruyu söyle, bu hafta sonu

seninle Karolinler'e gelmezsem bozulmazsın, değil mi? Onun arkadaşlarını pek sevmiyorum da." Lena hayal kırıklığına uğruyor.

Mete, Lena'ya aşk dolu gözlerle bakarak, "Seni ne kadar sevdiğimi bir bilsen!" diyor.

Böyle giderse, Lena kendi kendine sorular sormaya başlayacak. Mete onu, tatlı aşk sözcükleriyle şımartıyor, bu çok hoş... Ama ya davranışlar?

Duygular gerçek ve içten olduğunda, yalnızca sözlerde değil, davranışlarda, başkalarıyla paylaştığımız zamanlarda, birlikte inşa ettiğimiz projelerde de yaşar ve büyür.

Tolga'ya tuzak

"Evet, evet, ben de," diye haykırıyor Liza. "Hard rock'a bayılırım. Aslında Metallica

konserine gitmeyi çok istiyorum. İstanbul'a geldiklerini biliyor muydun?"

Gülfem kulaklarına inanamıyor. Palavraya bak! Gülfem, Liza'nın hard rock'tan nefret ettiğini biliyor; Liza aynı konser için Alp'in ona hediye ettiği bileti reddetmişti!

Gülfem, Tolga'nın Liza'yı sinemaya davet ettiğini duyuyor.

"Pazar günü 'Testere 2'yi izlemeye gitmek mi? İyi fikir! İlkini o kadar sevmiştim ki üç kere izledim!"

Bunu da duyunca, Gülfem'in nutku tutuluyor.

"Testere 1"i Liza'yla birlikte izlemişlerdi ve Liza filmin ortasında çıkıp gitmişti! Üstelik, bir daha asla korku filmi izlememeye de yemin etmişti.

Tolga gittikten sonra Gülfem patlıyor:

"Tamam, ona deli oluyorsun, ama bu, yalan dolan konuşmanı gerektirmez!"

Liza, Tolga'nın hoşuna gitmek için onu kandırıyor. Küçük yalanlar söylüyor, Tolga'nın sevdiği

müzikten nefret ettiğini söylemeye cesaret edemiyor, korku filmlerinden çok korktuğunu saklıyor... Sahte bir Liza yaratıp, bu sahte Liza'nın Tolga'ya gerçeğinden daha çekici gelmesini umuyor.

Beğenilmemekten, başkalarına çekici görünmeyi başaramayıp arkadaşsız, yapayalnız kalmaktan hepimiz korkarız. Bu yüzden de bazen, olduğumuz gibi görünmeye cesaret edemez; kendimizi saklayıp başka bir karakter yaratmanın daha iyi olacağını düşünürüz. Başkalarına çekici gelmeyi başarmak o kadar önemlidir ki, sık sık bazı numaralar yapma isteği duyarız...

Rol yapmayı kes!

Sorun, bir yerde durmayı bilmediğimizde ve maskemizi düşürmeyi unuttuğumuzda, sürekli bir şeyler uydurmaya ihtiyaç duymamızdır. Kendimizi gerçekte olduğumuz gibi göstermezsek, sahte, uydurulmuş bir karaktere döneriz; gerçek bir kişi olmaktan çıkarız. Bu durumda da, gerçek bir dostluk ya da aşk hikâyesine başlamak olanaksızdır.

Liza, bir karakter yaratmaya çok uzun süre devam ederse, sahte bir dostluk ya da aşk hikâyesi yaşayacak: Yalnızca rol yapmakla yetinecek.

Nesneler mi, insanlar mı?

Lukas'ın babası, büyük bir futbol takımının antrenörü. Kimi zaman Lukas, sınıfındaki oğlanların, sırf babası onlara maç bileti veriyor diye kendisiyle arkadaş olmak istediklerinden kuşkulanıyor.

Canan'ın annesi televizyonda haberleri sunuyor. Canan, arkadaşlarının onun evine yalnızca annesini görmek için mi geldiklerini merak ediyor.

Lukas ve Canan sahte arkadaşlardan, yani onları sahte nedenlerle seven kişilerden korkuyorlar.

Yılmaz okula paket paket şekerle gidiyor.

Böylece herkes onunla ilgileniyor ve onu görmeye geliyor.

Şekerler, Benjamin'in çekingenliğini aşmasına ve başkalarına ulaşmasına yardım edebilir belki. Ama şeker getirmeyi kestiğinde kimse onunla konuşmazsa, Benjamin kendine bir şeker makinesi, bir nesne muamelesi yaptırmış olur. Dostluk ve aşk; uydurma karakterler, sahte nedenler ya da nesneler arasında değil, insanlar arasında yaşanan karşılaşmalar ve hikâyelerdir.

Etkilenmedim!

"Bir daha asla, duydun mu, onu bir daha asla görmek istemiyorum! O beni aldattı. İkimiz arasındaki her şey sonsuza kadar bitti."

Peki ama, Lara neden en iyi arkadaşı Hale'yi reddediyor?

Çünkü Lara onu feci şekilde kıskanıyor: Hale, bu ay içinde ikinci kez Selinler'de kaldı; Lara da buna katlanamıyor.

Lara'nın geçirdiği krizin dostlukla hiçbir ilgisi yok. Lara, en iyi arkadaşının yalnızca kendisiyle dost olmasını istiyor; Hale'nin ona ait olmasını istiyor. Sanki Hale bir cisim, bir nesneymiş gibi.

"Karısı başka bir adamla konuşmaya başlar başlamaz, Hakkı kıskançlık krizi geçiriyor."

Hakkı'nın geçirdiği krizin aşkla hiçbir ilgisi yok. Kıskanmak, sevmek demek değildir. Hakkı, karısının sahibi olmak istiyor.

Elbette, dostlarımızdan biri yeni bir arkadaşla tanıştığında, yüreğimiz hop eder; kimi zaman dostlarımızın bizi diğer arkadaşlarından daha az sevip sevmediğini merak ederiz; sevgilimizin başka biri-

ne âşık olmasından endişeleniriz. İçimizi rahatlatmaya ihtiyaç duyarız.

Peki ama, çok kıskanç insanların sevdiği şey nedir? Biz mi? Yoksa, bize sahip olma duygusu mu?

Bunu yapan ben miyim?

Cumartesi günü, Gökhan için güzel başlıyor: Saat 11'de futbol antrenmanı var. Dünya yansa antrenman kaçırmaz. Antrenmandan sonra, bütün takım staddaki selfservis lokantada öğle yemeği yiyecek. Gökhan, saat 4'te, Erdil ve Vildan'la buluşacak; aileleri üçünü sinemaya götürecek. Fena değil!

Gökhan tam spor çantasını kapadığı sırada telefon çalıyor. Arayan Cenk; salya sümük ağlıyor. Gökhan, hıçkırıklar arasında, Cenk'in bu sabah uyandığında kedisini yatağın altında ölü bulduğunu anlıyor.

Gökhan, bir yandan saatine bakarak, "Uyumadığına emin misin? Onu iyice sarstın mı?" diye soruyor. Kahretsin, kahretsin, kahretsin, geç kalacak!

"Evet, ölmüş, kesinlikle ölmüş! Şimdi ben ne yapacağım?"

Gökhan'ın bir köpeği var ve insan bir kediyi nasıl bu kadar sevebilir, asla anlayamıyor.

"Ailen evde değil mi? Pazardalar mı? İyi de pazar o kadar uzak değil ki, onları cepten ararsan hemen gelirler. Merak etme, her şey yoluna girecek. Neyse, benim acelem var, gecikirsem bedeli ağır olur, antrenör pazar günkü maçta beni oynatmaz."

Gökhan evin kapısını çarpıp stada koşuyor.

Tam stada girecekken, aniden duruyor. Ve Cenkler'e yöneliyor. Böyle bir anda arkadaşını yalnız bırakması söz konusu bile olamaz.

Dünya tersine dönse, Gökhan futbol antrenmanını kaçırmazdı... Ama bir dost için, bunu yapar.

Gökhan, bir dost için her şeye boş verip veremeyeceğini bilmiyordu. Üstelik, bencil biri olduğunu, yalnızca kendini, kendi keyfini düşündüğünü sürekli duymaktan, en sonunda böyle olduğuna kendi de inanmıştı.

Cenk'le dostluğu, içinde başka şeyler olduğunu keşfetmesini sağladı. Cenk'le dostluğu, neler yapabileceğini az önce ona gösterdi. Gökhan, güvenilecek biri olduğunu keşfetti.

Dostluk, başkalarının dünyasına girmektir: Gökhan, Cenk'in dünyasına girdi, onun üzüntüsünü, yalnızlığını anladı.

Sevgi biberonları

"Baksana, ne kadar güzel bir bebektin! Bu fotoğrafta yalnızca birkaç saatliksin!"

Anton, fotoğraf albümünün sayfalarını çeviriyor. Annesi duygulanıyor: "Koskoca siyah gözlerini nasıl da bize dikmişsin, bak! Minik kalkık burnun, kalp şeklindeki şu ağız... Nasıl bir bebek; âşık olursun!"

Anton kıkırdıyor. "Hadi ya! Bu ben miyim? Kel ve koca bir kafa, dümdüz bir burun, kocaman pörtlek gözler! Beni nasıl güzel

bulabildiniz ki? Sizin yerinizde ben olsam, kendimi görür görmez koşarak kaçardım!"

Anton'un ailesi koşarak kaçmadı! Bu bebeğe sevgi dolu gözlerle baktılar ve Anton'un çirkin dediği bu bebeği onlar güzel, hatta çok güzel buldular. Bebek de bu sevgiyi hissetti, ailesinin bakışlarında var oldu; sütle beslendiği kadar sevgiyle de beslendi. Ailesi ya da başka yetişkinler tarafından sevgiyle karşılanmayan bir bebek, yavaş yavaş solar ya da ciddi olabilecek hastalıkların pençesine düşer. İnsanlar, bütün insanlar yaşamak için sevgiye ihtiyaç duyar. Bütün insanların, var olduklarını hissetmek için aşka ve dostluğa gereksinimi vardır.

Aşk krizleri mi? Hayır!

Fotoğrafçılar, Hollywood'daki (Holivuud) lüks otelin lobisine doğru koşturuyor. David ve

Pamela yine kavga etmiş! Odalarındaki her şeyi kırıp dökmüşler; Pamela'nın tek gözü mosmor, her tarafı çürük içinde. David karakolda. Ama yakında çıkar, çünkü Pamela şikâyetçi olmadı. Pamela, devasa güneş gözlükleriyle yüzünü saklayarak gazetecilere açıklama yapıyor:

"David'i seviyorum, o benim hayatımın erkeği."

Yarın, gazetelerin ilk sayfasında manşetten okuyacağız:

"David ve Pamela! Bir aşk krizi daha!"

Ama bu manşet bir yalan: Bu şiddet krizinin aşkla hiçbir ilgisi yok. David ve Pamela, tıpkı sokağın ortasında yerlerde yuvarlanıp haykıran, ayaklarını yere vuran ve bir süre sonra kendilerini durduramayan küçücük çocuklara benziyorlar.

Küçük bir çocuk için bütün bunlar normal: Çocuk, içinde yükselen öfkeye karşı ne yapacağını henüz bilmiyor; hepsini dışavuruyor.

David ve Pamela içinse durum ciddi: Duygularını kontrol etmeyi beceremiyorlar, hislerinin onları ele geçirmesine izin veriyorlar; her şeyi kı-

rıp döküyor, birbirlerini kırıyorlar. Dramın büyüklüğünün, aşklarının büyük olduğu anlamına geldiğini sanıyorlar. Oysa, bütün bunların aşkla hiçbir ilgisi yok: Sevdiğimiz birine vuramayız, vuran birini sevemeyiz.

Gerçek dostluklar ve gerçek aşklar bize kötü değil, iyi gelir.

Babam beni dövüyor, çünkü beni seviyor.

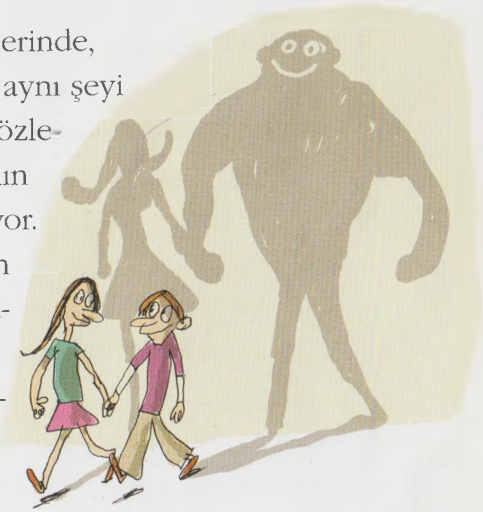
Hayır. Baba dövüyor, çünkü içinde karşı koyamadığı bir şey, kontrolü onun elinden alıyor: Öfkesi ya da hayal kırıklığı ya da kıskançlığı ya da korkusu ya da hepsinden biraz... Herkesin içinde, sevgiyle karışan bir sürü duygu vardır: Korku, hayal kırıklığı, pişmanlıklar... Dev bir dalga nasıl bizi sürükler, yutar, dört bir yana doğru çalkalar ve kontrolü elimizden alırsa, baba da bütün bu duygular tarafından sürükleniyor.

Sevgi, vurmamızı emretmez; sevgi, insanı şiddete itmez. Sevgi, gerçek sevgi, can yakmaz.

Ayna ayna, söyle bana...

Cüneyt aynada kendine bakıyor. Bu sıska ve kassız oğlan kendisi mi? Aşırı ciddi bir havası olan bu sivilceli çelimsiz o mu? Tuhaf. Anna'yla el ele yürürken kendini güçlü, büyük, zeki ve eğlenceli hissediyordu oysa!

Cüneyt, Anna'nın gözlerinde, banyo aynasındakiyle aynı şeyi görmüyor. Anna'nın gözlerinde, yalnızca Anna'nın sevdiği Cüneyt'i görüyor. Ve o Cüneyt gerçekten var; Anna bunu keşfetmesini sağlıyor.

Dostlarımızın gözleri, sevgililerimizin gözleri, dünyadaki

en iyi aynalardır: Orada başkalarının sevmek istediği birini keşfederiz, orada başkalarının sevdiği birini görürüz.

Zırrrrrrrrrrrrrrr. Zırrrrrrrrrrrrrrrrr.

At, nehri geçip bana doğru dörtnala koşuyor. Binici yere iniyor. Bu o, bu o, benim aşkım, benim prensim! Ne kadar yakışıklı, gözleri nasıl da aşkla parlıyor! Bana sarılıyor; kendimi güçlü hissediyorum, birlikte dünyanın öbür ucuna gideceğiz. Beni öpüyor, bana çok güzel olduğumu söylüyor. Bana varmak için bütün gece dörtnala gelmiş. Sarayından, hizmetkârlarından, zenginliklerinden, her şeyinden benim için, yalnızca benim için vazgeçmiş.

Zırrrrrrrrrrrrrrrr. Zırrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr. Zırrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr.

Selin zıplıyor ve çalar saatine bir tane yapıştırıyor. Of olamaz! Kafasını yastığa

gömüyor. Yeniden uyumalı, nehrin kıyısına geri dönmeli, hemen!

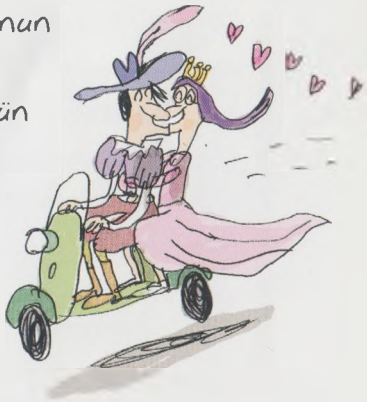
Selin rüyasında kalmak istiyor, ona hak veriyoruz!

Zırrrrrrrrrrrrrrrr. Zırrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr. Zırrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr.

Çalar saat yeniden çalmaya başlıyor. Selin tek gözünü açıp saate bakıyor. 7:10.

Yataktan zıplıyor.

Duşun altındayken, Orçun'u düşünüyor. Bu akşam, doğum günü yemeği için birlikte tekne turuna çıkacaklar. Selin gülümsüyor. Orçun at üstünde nehri geçmeyecek, bütün gece onun için dörtnala gitmeyecek. Otobüsle gelecek, bütün gün çalışmış olacak, sarayını değil, yalnızca bürosunu geride bırakacak... Yine de Selin'in kalbi, rüyadaki kadar güçlü çarpacak...

Kalbi daha hızlı atacak, kalbi gerçekten çarpacak! Hepimiz mükemmel, benzersiz biriyle karşılaşmanın hayalini kurarız; bize çok yakışacak, bizim için biricik olacak birinin hayalini... Onu hayal ederiz, onun hayalini kurarız, onu çok güçlü bir şekilde arzularız. Ve bir gün, gerçek bir insanla yaşadığımız gerçek bir hikâyede, işte bu duyguları ortaya koyarız. Hayal dünyasından çıkmaya cesaret ederiz. Orçun ve Selin, arzularını, rüyalarını, gerçek bir hikâyenin içinde var etmeyi başardılar. Onlar birbirlerini seviyorlar.

Çok kötüler!

"Orçun, Orçun, beni bekle! Selin ve seninle birlikte gezmeye gelmek istiyorum."

Orçun rahatsız. 6 yaşındaki kız kardeşi Öykü'yü üzmek istemiyor. Ama aynı zamanda, Selin'le yalnız olmak da istiyor. 8 gündür birbirlerini görmediler; Selin bir iş gezisindeydi.

"Orçun ve Selin'i rahat bırak; baş başa kalmak istiyorlar."

"Ama neden, anne? Onları rahatsız etmem ki... Çok kötüler!"

Öykü'nün annesi kızının elinden tutarken, "Gel, gidip bir çizgi film kasedi kiralayalım," diyor.

Öykü için, ağabeyinin onu reddetmediğini, onun ve Selin'in yalnızca baş başa kalmaya ihtiyaçları olduğunu ve bunu istediklerini anlamak zor.

Günlüğümüze, başkalarının, en iyi dostlarımızın ya da ailemizin bile okumaya hakkı olmayan şeyler yazarız. Bir aşk hikâyesinde de, iki kişiye özel şeyler yazarız ve bunlar kimseyi ilgilendirmez. Aşk, iki kişilik bir özel alana ihtiyaç duyar. Aşk ancak bu özel alanda var olur; ancak bu özel alanda öpücüklere, okşamalara, dokunuşlara yer vardır; bedenler birbirini keşfeder ve birbirleriyle konuşur... Bu da, ne

Öykü'nün, ne de anne ve babasının üstüne vazifedir... ne de bizim.

Ben kimim?

Her gün başkalarıyla bağlar kurarız. Yaşamımızı dostların yaşamlarıyla karıştırırız; küçük hayat parçaları dokuruz. Bazen de, çok büyük hayat parçalarıdır dokuduğumuz.

Benle Beliz, durmadan dans ederiz...
Benle Balım, ona kızgınım...
Benle Mine, hep aynı hikâye...
Benle Nazlı, cancığer kuzu sarması...
Benle Berke, gel de kafayı yeme...
Benle Aslı, çok havalı...
Benle Cansu, huzur dolu...
Benle Eser, yapışık ikizler...
Benle Alkım, sanki bir yıldızım...
Benle Naz, kurnazım kurnaz...
Benle Banu, hep uykulu...
Benle Ülkü, biraz hüzünlü...
Benle Yalım, hep bunalım, hep bunalım...

Benle İlkim, zafer bizim...
Benle Dicle, şöyle böyle...
Benle Emel, her şey güzel...
Benle Doğu, nefret dolu...
Benle Devrim, hep gülerim...

Peki, ya kendi kendimleyken ben kimim?

Kimi zaman bukalemun gibi oluruz; yeşil bir yaprağın üstünde yeşil, kırmızı bir tuğlanın üstünde kırmızı, kahverengi ahşabın üstünde kahverengi, sarı bir çiçeğin üstünde sarı olan o küçük hayvan gibi...

Kimi zaman, dostlarımızın, sevdiklerimizin rengini alırız; kendi gerçek rengimiz yoktur. Beliz'in, Mine'nin, Cansu'nun, Eser'in, Alkım'ın... ve diğerlerinin içinde kendimizi kaybederiz. Kişiliğimiz, başkalarıyla birlikte yavaş yavaş kendini inşa etmek yerine, başkalarının kişilikleri içinde erime tehlikesiyle karşı karşıya kalır.

Kendini sevmek

"Birlikte bir sürü şey yapmayı planladığım birini tanıyorum. Güvendiğim, ilginç bulduğum, üstelik oldukça çekici biri; kimi zaman can sıkıcı, katlanılması her zaman kolay olmayan, ama bana her zaman güvenebilecek biri."

"Söylesene, kim bu kişi? Benimle tanıştıracak mısın?"

Elbette, herkes bu kişiyi tanımak ister, herkes onunla arkadaş olmak ister, böyle biri insanı heveslendirir!

"Evet, hemen tanıştırayım. Tam karşında: O kişi benim!"

Kendini, kendinin dostu olarak görmek hiç de fena değil! Kendimizi bir dost gibi hayal edersek, iyi biri olmayı düşleriz, kendimize güveniriz, kendimizden memnun olmak için ne gerekiyorsa yaparız. Adına "öz sevgi" diyebileceğimiz, başkalarına hiç benzemeyen bir dostluk hikâyesine başlarız. Bu hikâye çok güzel olduğundan, başka-

ları da gelip ona katılmak ister. O birazcık da onların hikâyesi olsun isterler; kendi yaşamlarını bizimkiyle birlikte örmek isterler. Kendimizi sevmek her zaman kolay değildir, çaba ister; ama buna değer. Başardığımızda, artık sevilmeye de hazır oluruz, dostluğu ve arkadaşlığı kendimize çekeriz.

Brigitte Labbé uzun süre iletişim sektöründe görev aldıktan sonra çalışmalarını, karışık felsefi kavramları çocuklara aktarabilmek üzerine yoğunlaştırdı.

Michel Puech Paris'te Sorbonne Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğretim üyesi. Dizinin felsefi içeriğini denetledi.

ÇITIR ÇITIR FELSEFE

Hayatı anlatan kitaplar

İyi ve Kötü
Adalet ve Haksızlık
Gerçekten ve Yalancıktan
Oğlanlar ve Kızlar
Güzellik ve Çirkinlik
Bildiklerimiz ve Bilmediklerimiz
Savaş ve Barış
İş ve Para
Özgür Olan ve Olmayan
Doğa ve Kirlilik
Cesaret ve Korku
Mutluluk ve Mutsuzluk
Liderler ve Diğerleri
Başarı ve Başarısızlık
Haklar ve Ödevler
Ben ve Başkaları
Yaşam ve Ölüm
Beden ve Akıl
Zaman Çok ve Zaman Yok
Söz ve Sessizlik
Aşk ve Dostluk
Şiddet ve Şiddetsizlik
Diktatörlük ve Demokrasi
Küçükler ve Büyükler
İnanmak ve Bilmek

Çıtır Çıtır Felsefe 21 – **AŞK VE DOSTLUK**
Yazan: Brigitte Labbe, Michel Puech • Resimleyen: Jacques Azam
Türkçe yayın editörü: Müren Beykan • Fransızca aslından Türkçeleştiren: Azade Aslan
Yayın koordinatörü: Tuğçe Akyüz • Son okuma: Hande Demirtaş
Özgün adı: *L'amour et l'amitié* • © Éditions Milan, 2005
(300, rue Léon Joulin, 31101 Toulouse Cedex 9 France, www.editionsmilan.com)
Türkçe yayın hakları: Günışığı Kitaplığı, 2011 • Yayın hakları Milan Yayınevi'nden satın alınmıştır.
Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.
1. baskı: Temmuz 2012, 5. baskı: Mart 2014 (Her baskı 2000'er adet yapılmıştır.)
ISBN 978-605-4603-13-8

www.gunisigikitapligi.com

Baskı öncesi hazırlık ve kapak uygulama: Songül Arslan
Baskı: Gezegen Basım (100 Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi 2. Cad. No: 202/A Bağcılar/İstanbul (0212) 325 71 25. Sertifika: 12002)
Günışığı Kitaplığı bir Mia Organizasyon Restorasyon Yayıncılık Ltd. Şti. kuruluşudur. • Sertifika: 12063-34-12439
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok. 26/28 B3 Mecidiyeköy 34387 İstanbul • Telefon: (0212) 212 99 73
Faks: (0212) 217 91 74 • E-posta: info@gunisigikitapligi.com